

[Arne Larsen.]

tilfredsstillende. Vi har en stigende befolkningstilvækst; det kræver flere boliger. Vi har en stigende tilgang fra land til by; også det kræver flere boliger. Vi får i de kommende år et stigende pres på boligefterspørgslen fra de såkaldte store årgange, dem, som fødtes under den anden verdenskrig; også dette kræver flere boliger. Dertil kommer, at saneringen af gamle og udslidte boliger i høj grad kræver en forøget boligproduktion. 13 pct. af vor boligbestand, eller ca. 190.000 lejligheder, er opført før 1890 og er altså i gennemsnit mere end 75 år gamle. Med det tempo, vi har på i saneringen, har eksperter regnet ud, at det vil tage ca. 400 år, før vi får udryddet alle de usunde boliger. Det er endvidere godtgjort, at sygdomshyppigheden blandt børn i saneringsmodne, overbefolkede lejligheder er dobbelt så stor som hos børn i tidssvarende og sunde lejligheder. Alt dette kræver, at der sættes yderligere fart i saneringen, meget mere fart end tidligere, og at vi naturligvis i takt med saneringen må have bygget nye og sunde boliger til de mennesker, der fraflytter saneringskvartererne.

Der er et stigende og berettiget krav fra tusinder af enlige om at få selvstændige lejligheder. Det er ikke nødvendigt at fortælle, hvorledes mange enlige må friste tilværelsen som ikke-boligberettiget, hvilken usmagelig udnyttelse disse mennesker er ude for, hvilken værelseåger der flourer, og hvor groft situationen i det hele taget udnyttes; det skal jeg forsåne tinget for. Men den sørgelige og triste kendsgerning er, at medborgere står ganske forsvarsløse, må rende fra bureau til bureau, indbetale indtegningsgebyrer i dyre domme og betale leje så store, at man skulle tro, det var løgn. Jeg traf forleden en folkepensionist, som viste mig sin udbetaling for en måned, 456 kr.; han fortalte mig, at han herudaf måtte betale 265 kr. om måneden i leje for et kammer på 7 m². Det er ca. 450 kr. pr. m² pr. år. Det er sandsynligvis mere, end det nogen sinde har kostet at bygge dette kammer. Men så groft udnyttes boligsituationen i det, vi kalder velfærdsstaten Danmark.

Der er endvidere den studerende ungdoms boligproblemer. De har været stærkt berørt i den senere tid. Også her er der ting, som vi bør sætte ind på.

Af alle disse grunde er det nødvendigt med et stigende boligbyggeri, og alle kræfter må efter vor opfattelse sættes ind på en forøget boligproduktion. Den tekniske side af sagen ved en forøget boligproduktion mener vi så afgjort vi er i stand til at løse. Ja, selv den højtærede boligminister er optimist og mener, at vi i løbet af få år vil kunne opnå en boligproduktion på 40.000 lejligheder om året. Det er sikkert rigtigt, og det er sikkert også rigtigt, at vi endda kan komme højere op i vor boligproduktion.

Byggeriets industrialisering må efter vor opfattelse fremmes mest muligt. Traditionelt eller utraditionelt er efter min mening ganske ligegyldigt, bare man finder metoder, som sætter produktionen i vejret. Vi kan naturligvis ikke undvære det traditionelle byggeri. Også det skal fremmes mest muligt, men en af måderne at få flere boliger frem på er bl. a. at gøre en større indsats for at udnytte den ikke-faglærte arbejdskraft i endnu større udstrækning i byggeriet. Her er naturligvis elementbyggeriet det mest nærliggende at sætte ind for.

En ting til, som vi endnu ikke har formået at løse tilfredsstillende, er vinterbyggeriets problemer. Der har været og der er store vanskeligheder at overvinde her, men mærkeligt nok er de blevet overvundet i andre lande, hvor de klimatiske forhold er endnu ugunstigere for vinterbyggeriet end her hos os. Det er fra byggehåndværkets side blevet påvist, at løser vi vinterbyggeriets problemer, ville det give 7.000 lejligheder mere om året. Altså, her er et område, hvor alle gode kræfter må sættes ind for en løsning.

Men som tidligere sagt er den tekniske side af sagen kun den ene, den anden er den økonomiske. Hvad nytter det at sætte produktionen i vejret, såfremt folk ikke har råd til at bo i de lejligheder, der produceres? Så er vi jo lige vidt. Et og andet kunne tyde på, at vi er ved at befinde os i en sådan situation; i hvert tilfælde meldes der fra såvel hovedstaden som fra provinsbyerne, at mange lejligheder står tomme i det nye byggeri, fordi folk i dag ikke har råd til at betale den leje, der forlanges. Man kan skrue priserne i vejret til en øverste grænse for, hvad folk kan betale, men man kan også let overskride denne grænse. Det er tilsyneladende, hvad der er ved at ske i